

PREZENTACE EKOLOGICKÝCH SÍTÍ VE SVĚTĚ (JAPONSKO – TOKIO, USA – SAN DIEGO)

RNDr. Andrea PETROVÁ¹, Ph.D., RNDr. Josef GLOS²

¹AOPK ČR, Datové centrum ÚSES, Lidická 25/27, 657 20 Brno

andrea_petrova@nature.cz

²AGERIS s.r.o., Jeřábkova 5, 602 00 Brno

josef.glos@ageris.cz

Zájem o ekologické sítě v nejrůznějších pojetích ve světě v současnosti narůstá, bylo by proto chybou na tento zájem nereagovat a neuplatnit zkušenosti s metodickými postupy navrhování a realizací ekologických sítí v ČR. V tomto roce jsme měli možnost prezentovat ekologické sítě (ÚSES) ve dvou zcela odlišných zemích. Na přelomu května na doprovodné výstavě EXPO 2005 v japonské metropoli Tokiu a v červenci na mezinárodní konferenci uživatelů GIS – ESRI v kalifornském San Diegu.

Doprovodná výstava EXPO 2005 v Tokiu

Pohled do historie

Světové výstavy jsou svérázným fenoménem průmyslové společnosti. Podoba, do jaké vykrytalizovaly ve 20. století, nemá v historickém vývoji lidstva obdobu.

Světové výstavy během 150 let své existence vždy přinášely nové poznatky v rámci dané éry a odrážely trendy vývoje lidské civilizace. Od prostého vystavování artefaktů v 19. století dospělo výstavnictví v průběhu 20. století ke stále dokonalejšímu a komplexnějšímu představování exponátů se všemi vazbami a souvislostmi.

Dvacáté století přineslo do světového výstavnictví nové výrazové prostředky - pohyblivé černobílé obrázky, film, působivé spojení filmu a zvuku, první interaktivní projekce. Obrovský pokrok prodělala výstavní scénografie, která přenesla pozornost z vlastního artefaktu na prezentaci myšlenky. Počet účastníků se neustále zvyšoval, rostl zájem o kooperaci na mezinárodních projektech a tematických pavilonech. Do koncepce světových výstav vstoupily nové formy komunikace – pořadatelé začali organizovat doprovodné akce, tj. kongresy, semináře, koncerty, festivaly, interaktivní projekty apod. Stále rostoucí důraz na interaktivní pojetí byl vynucen globalizačními tendencemi a převratným rozvojem v oblasti nových technologií. Výstava se stala místem setkání lidí a kultur.

Povědomí české společnosti o světových výstavách je velmi povrchní. Jak vypadala česká účast na světových výstavách? Mimořádně úspěšné bylo Československo v Bruselu 1935, v Paříži 1937, v Bruselu 1958, v Montrealu 1967 a v Ósace 1970.

České a čs. účasti

Kreativita, progres, mladý duch, nezatíženost, touha objevit něco nového, neotřelého, překvapujícího. To jsou české a československé účasti na světových výstavách.

Česká účast v rámci Rakouska-Uherska:

1904 Saint Louis

Československá účast:

[1922/1923 Rio de Janeiro](#)

[1925 Paříž](#)

[1926 Filadelfie](#)

[1929 Barcelona](#)

[1933/1934 Chicago](#)

[1935 Brusel](#)

[1937 Paříž](#)

[1939/1940 New York](#)

[1939/1940 San Francisco](#)

[1958 Brusel](#)

[1967 Montreal](#)

[1970 Osaka](#)

[1992 Sevilla](#)

Účast České republiky:

[1993 Taejon](#)

[2000 Hannover](#)

EXPO 2005 Aichi

Ve dnech 25. března – 25. září 2005 probíhá v japonské prefektuře Aichi Světová výstava EXPO 2005. Vlastními expozicemi se představuje 125 států a mezinárodních mezivládních organizací.

Zatímco až donedávna se Světové výstavy snažily seznámit návštěvníky průřezově s jednotlivými státy, hlavním tématem se letos stalo motto *Moudrost přírody*. Tvůrci jednotlivých pavilonů si mohli vybrat mezi následujícími podtématy:

- *Příroda jako univerzální základ*
- *Umění života*
- *Vývoj lidského společenství, citlivého k životnímu prostředí.*

Vystavovatelé se tedy zaměřili na složitý vztah člověka a přírody.

Česká republika si pro svůj pavilon zvolila druhé podtéma – *Umění života*. Expozici *Zahrada fantazie a hudby* autoři pojali jako vysloveně odpočinkový prostor, vyplněný rozmanitými optickými a zvukovými předměty a zařízeními, mechanicky ovládané návštěvníky. Součástí prezentace ČR na EXPO 2005 se staly i doprovodné kulturní a osvětové akce, zaměřené na užší problematiku než vlastní pavilon v Aichi jako je přehlídka české kinematografie či výstava současného užitého sklářského umění.

Koncepci české účasti značnou měrou tvořily kulturně-společenské události, jejichž prostřednictvím se důstojně a úspěšně reprezentovala Česká republika.

Připravované akce v rámci české účasti na EXPO 2005 nejen navazují na bohatou historii a dlouhodobě příznivé vztahy mezi Českou republikou a Japonskem, ale staly se i komerčně úspěšnými aktivitami v rámci české účasti na EXPO 2005 a svým rozsahem přesáhly hranice samotné výstavy:

- Český národní den
- Týden české hudby

- Týden českého filmu
- Týden českého výtvarného umění
- Týden českého skla
- Prezentace českých krajů a hlavního města Prahy
- Prezentace českých ekologických projektů

Výstava „Ekologické sítě v České republice“ – Tokio, Japonsko

Jednou z akcí se stala výstava, která pod názvem *Český ekologický projekt* seznámila návštěvníky s přírodou a krajinou v České republice. Projektem pověřené Ministerstvo životního prostředí ČR zaměřilo jeho obsah na ekologické sítě, které jsou poměrně novým nástrojem obnovy přírody a krajiny naší země.

Výstavu připravila Agentura ochrany přírody a krajiny ČR konkrétně úsek ekologie krajiny a lesa v Brně ve spolupráci se společností AGERIS s.r.o.

Ve dnech 19. května – 8. června 2005 výstavu hostilo Informační středisko o světovém životním prostředí (*Global Environment Information Centre*), působící při známé Univerzitě OSN v Tokiu (Obr. 1). Výstavu zahájily významné osobnosti: český ambasadore Karel Žebrakovský, generální komisař Mgr. Vladimír Darjanin a další (viz <http://www.czecology.jp/050519.htm>).

Obr. 1: Budova Univerzity OSN v Tokiu
(místo konání výstavy Ekologické sítě ČR)

Výstava Ekologické sítě ČR v Tokiu prezentovala v evropském i světovém měřítku ojedinělý přístup ke koncepčnímu a systémovému řešení problematiky ochrany přírody v kulturní krajině. Přehledně a srozumitelně vysvětluje pravidla pro výběr prostorů (ploch, území), jež budou "vráceny přírodnímu či přírodě blízkému stavu" ve formě skladebných částí ekologické sítě - biocenter a biokoridorů.

Výstava ekologické sítě byla koncipována tak, aby umožnila široké odborné i laické veřejnosti pochopit základní cíle ekologických sítí v krajině.

Postery – ekologické sítě

Návštěvníci měli možnost se seznámit prostřednictvím 5 posterů obsahujících nezbytné základní informace o příslušné legislativě, struktuře státní ochrany přírody, územní a druhové ochraně a metodách péče o krajinu, ukázek projektů a jejich realizací s procesem navrhování, projednávání a realizací územních systémů ekologické stability krajiny (ÚSES) (Obr. 2).

Obr. 2: Interiér výstavních prostor – postery a ukázky dokumentací

Interaktivní hra

Prostřednictvím počítačové hry měli návštěvníci možnost vyzkoušet si navrhování ekologických sítí ve zjednodušené formě. Mohli si tak vyzkoušet jakým způsobem se navrhují ekologické sítě v ČR a za pomoci vizualizačních možností nasazené aplikace pak ověřit jak jimi navrhované řešení ovlivní krajinu. Pro lepší uživatelskou komunikaci měla hra k dispozici ovládací menu jak v japonštině, tak v angličtině. Vzhledem k vrozené hravosti Japonců a jejich smyslu pro moderní technologie se právě tato část výstavy těšila nečekané pozornosti návštěvníků.

Filmové příspěvky

V japonsky dabovaném filmovém příspěvku se návštěvníci prostřednictvím velkoformátové obrazovky seznámili s vývojem a posláním ekologických sítí nejen v České republice, ale i ve Španělsku a Holandsku (Obr. 3).

Další filmový příspěvek obohacený velmi názornou a vtipně pojatou animací prezentoval především vztah člověka k přírodě a důsledky působení lidské společnosti na krajinu. Film připravil v anglickém jazyce jeden z největších podporovatelů ekologických sítí na našem kontinentu, Ministerstvo zemědělství, přírody a kvality potravin Nizozemského království.

Mimo jiné dokument přináší také základní údaje o vytváření Celoevropské ekologické sítě (*Pan-European Ecological Network, PEEN*), v rámci Evropské unie známé i pod zkratkou *ECONET (European Ecological Network)*.

*Obr. 3: Interiér výstavních prostor – velkoformátová projekce filmů a interaktivní hra **Postery - regiony České republiky***

Krajina České republiky byla prezentována na 27 posterech, které názorně přiblížily přírodní i krajinné krásy 9 regionů. Prostřednictvím působivých snímků, které poskytli přední amatérští i profesionální fotografové a poutavého textu byla představena rozmanitost a bohatost české krajiny.

Doprovodné akce

Součástí výstavy byla také prezentace časopisů, odborných a obrazových publikací, které představovaly nejrůznější oblasti životního prostředí v České republice.

Zkušenosti s vytvářením ekologických sítí v ČR, Evropě i na jiných kontinentech, základní přehled o kulturní krajině, která tvoří většinu území ČR přehledně shrnuly 2 barevné katalogy, připravené ostatně jako celá výstava v japonštině a angličtině.

4. června 2005 se v prostorách výstavy uskutečnilo česko-japonské sympozium, věnované teoretickým i praktickým otázkám vytváření ekologických sítí (Obr. 4). Akci předsedal Prof. Naoki Marujama ze Zemědělské a přírodovědecké univerzity v Tokiu a účastnili se jí zástupci univerzit a dalších akademických pracovišť, nevládních organizací, soukromého sektoru i státní správy. Péči o krajinu v zemi vycházejícího slunce do značné míry omezuje nejen vysoký stupeň urbanizace a všudypřítomné pěstování rýže na malých políčkách, ale i skutečnost, že tradiční rodová držba půdy vedla k tomu, že většinu půdy v zemi nevlastní stát.

Obr. 4: Česko-japonské symposium, 4. 6. 2005

Závěr

Koncepce metodiky, projektování a realizace ekologických sítí v České republice odpovídá svým základním pojetím nejnovějším způsobům krajinného plánování v různých evropských státech i některých částech USA. Způsob metodického zabezpečení a míra detailu zpracování v ČR je však v evropském prostoru zcela unikátní. Zkušenosti s problematikou ekologických sítí u nás bude možno jistě využít v rámci dalších předpokládaných kroků programu evropské ekologické sítě známé v odborné veřejnosti jako EECONET.

Výstava se setkala se značným ohlasem jak mezi japonskou veřejností, tak mezi posluchači Univerzity OSN z řady jiných zemí. Návštěvníci projevovali o problematiku ekologických sítí nelíčený zájem, o čemž svědčila řada dotazů na organizátory. O úspěchu výstavy nejlépe vypovídá skutečnost, že se s ní budou moci do konce r. 2005 seznámit také obyvatelé dalších japonských měst.

Literatura:

www.expo2005.cz

<http://www.czecology.jp/050519.htm>

Mezinárodní konference uživatelů GIS ESRI – San Diego, California, USA

Ve dnech 25.-29.7. 2005 jsme se zúčastnili mezinárodní konference uživatelů GIS ESRI v San Diegu, kde byl představen projekt MŽP ČR zabývající se problematikou informačního systému ÚSES. Konference proběhla v důstojném prostředí Convention centre - 600 metrů dlouhé reprezentativní budově situované na pobřeží Pacifiku. Pro prezentace a přednášky bylo v tomto centru vyhrazeno 58 přednáškových sálů, z nichž ty největší měly kapacitu až kolem 1000 míst. Zahájení a závěr probíhaly v sále kam se najednou vešlo všech cca 13 000 účastníků konference (aby zde účastníci vůbec viděli přednášející, byla v tomto sále instalována tři projekční plátna rozměrů 10 x 35 metrů). Zahájení a ukončení probíhalo v sále,

jehož kapacita byla více jak 13 000 míst a mohli se tam tedy sejít všichni účastníci konference (aby zde účastníci vůbec viděli přednášející, byla v tomto sále instalována tři projekční plátna rozměrů 10 x 35 metrů).

Obr. 5: Covention Center v San Diegu – místo konání konference

Obr. 6: Covention Center v San Diegu – místo konání konference

Tak jako jiné roky i letošní konference byla z významné části věnována problematice ochrany přírody a krajiny, tentokrát zaměřená na ochranu pralesů a jejich biodiverzity

v Africe. Hlavním hostem konference proto byla světově proslulá badatelka v oblasti studia šimpanzů paní Jane Goodall.

Prezentaci projektu IS ekologických sítí připravila společnost AGERIS s.r.o. ve spolupráci s Ústavem výpočetní techniky Masarykovy univerzity v Brně. Vlastní vystoupení formou přednášky bylo vzhledem k charakteru konference zaměřeno na prezentaci datového modelu IS ÚSES, avšak z důvodů profesního složení posluchačů, z nichž většinu tvořili uživatelé GIS – odborníci v problematice ochrany přírody a krajiny, byla velká část přednášky věnována taktéž základním tezím ekologických sítí v ČR a dále způsobům prezentování těchto sítí v rámci nejrůznějších dokumentací.

Obr. 7: Prezentace posterů o ekologických sítí v konfrontaci s odpoledním předváděním zvířat se světově proslulé ZOO v San Diegu

Obr. 8: Prezentace posterů o ekologických sítích v konfrontaci s odpoledním předváděním zvířat se světově proslulé ZOO v San Diegu

Součástí prezentace byla i účast na výstavě posterů (map gallery), kde byly ekologické sítě představeny dvěma postery – „Navrhování ekologických sítí“ a „Informační systém ekologických sítí“. O tom, že tyto postery mezi stovkami jiných zaujaly, svědčí udělení čestného uznání (čtvrté místo) v kategorii „Best Instructional Presentation Map“ - http://esri.com/events/uc/results/map_gallery_results.html#instructional.